

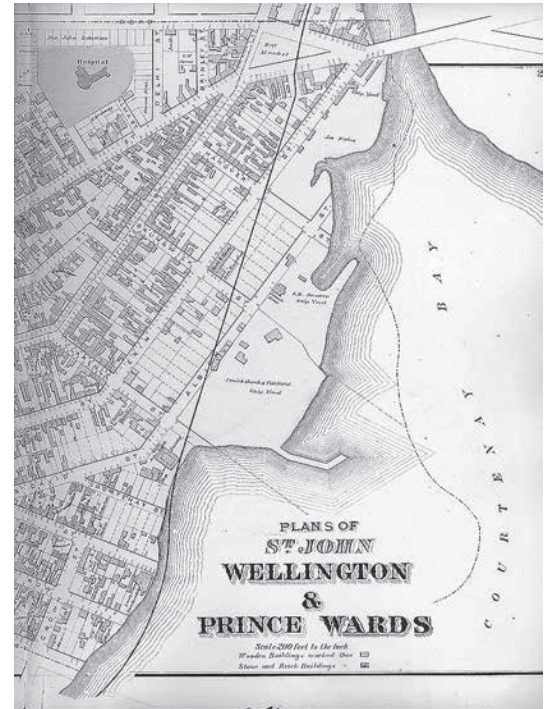
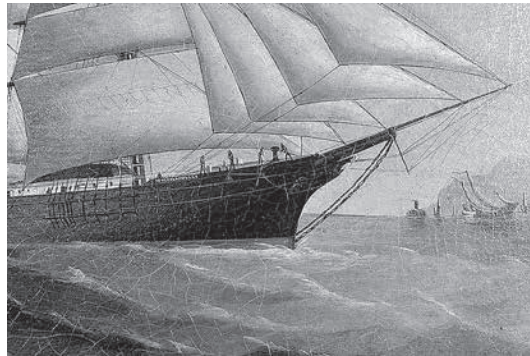
„GENERAL DOMVILLE”: PLOVIDBA SAINT JOHN – HONG KONG – SPLIT

LJUBOMIR RADIĆ □ Hrvatski pomorski muzej Split, Split

PETER J. LAROCQUE □ New Brunswick Museum / Musée du Nouveau-Brunswick, Market Square, Saint John, Kanada

sl.1. Detalj slike *General Gomville* pred lukom Hong Kong

sl.2. Karta Saint Johna s prikazom položaja brodogradilišta Cruickshank & Pittfield Roe, F.B.; Colby, N. George: *Atlas of Saint John City and County, New Brunswick / compiled and drawn from official plans and actual surveys by F.B. Roe & N. Geo. Colby, assisted by J.C. Allison and others, Saint John: Roe & Colby, 1875.*
New Brunswick Museum

U Zbirci likovnih radova Hrvatskoga pomorskog muzeja Split čuva se portret jedrenjaka koji je imao važnu ulogu u pomorskoj povijesti kanadske pokrajine New Brunswick (inventarni broj: HPMS-775:SLT-1742-ZL). Godine 2009., kada je restaurirano to ulje na platnu, visine 44 cm i širine 59 cm, jedina poznata činjenica bila je to da prikazuje drveni trojarbolni jedrenjak imena „General Domville” te da se može datirati u drugu polovicu 19. stoljeća. Daljnja istraživanja s godinama su donijela dodatne informacije o putovanjima tog broda, no upravo je suradnja dviju muzejskih institucija tijekom pandemije 2021. godine omogućila da se priča o „Generalu Domvilleu” konačno zaokruži.¹

Zanimljiva je činjenica da brod prikazan na slici nikada nije uplovio ni u Mediteran, a kamoli u Jadran. Nema pojedinosti o okolnostima u kojima je ovo umjetničko djelo dospjelo u Split, ali pretpostavljamo da njegov status muzejskog predmeta potječe iz 1930-ih godina. Vjerojatno je vezan za nekadašnji Pomorski muzej Jadranske straže koji je osnovan 1926. kao prvi pomorski muzej u Splitu. Hrvatski pomorski muzej Split osnovan je 1997. i preuzeo je većinu artefakata prijašnjih pomorskih muzeja u Splitu.

Portretiranje brodova razvilo se u Europi u 16. stoljeću, a do 19. stoljeća to je bio dobro uhodan posao u Europi i Sjevernoj Americi. Slika jedrenjaka „General Domville” nije potpisana, ali ima veliku sličnost s djelima kineske škole (koja se katkad naziva indo-kineska ili anglo-kineska), koja se bavila „portretiranjem” brodova. Slikarski stil spomenute škole dijelili su slikari kineskog podrijetla koji su radili u lukama Indije, Kine i drugih dijelova Azije

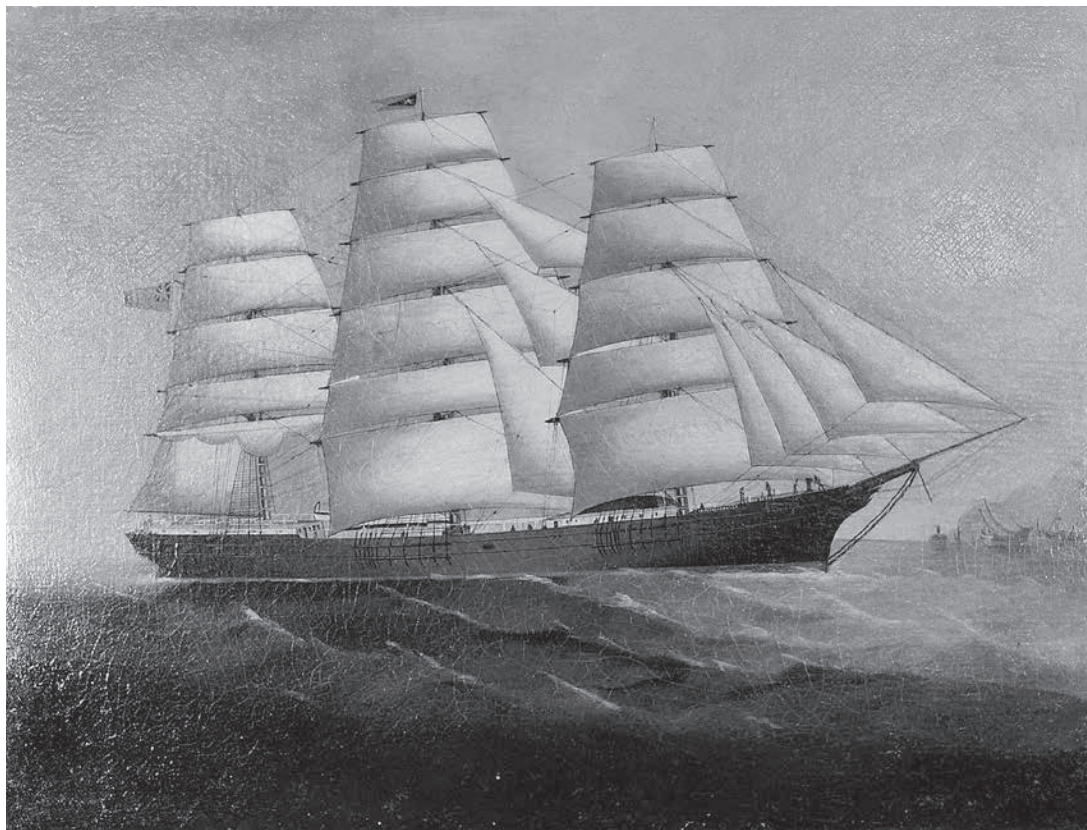
između otprilike 1850. i 1910. godine.² Velik dio zarade potjecao je od europskih i sjevernoameričkih brodovlasnika i pomoraca, koji su često od njih naručivali radove koje će ponijeti kući kao uspomene sa svojih međunarodnih putovanja. Budući da je „General Domville” plovio dalekoistočnim vodama, a koliko nam je poznato, na tim je putovanjima uplovio u luke Bombay (1877.), Calcutta (1880.), Karachi i Rangoon (1881.), Hong Kong (1884.) i Yokohamu (1888.), zapisi nam omogućuju datiranje slike u otprilike 1884. godinu. Istraživanja također pokazuju da ju je vjerojatno naslikao Pun Woo, koji je radio u Hong Kongu 1880-ih.³ Slika prikazuje „Generala Domvillea” gotovo punih jedara kako ulazi u luku Hong Kong s neidentificiranom zastavom na glavnom jarbolu (vjerojatno brodovlasnikovom) te s britanskom na stražnjem jarbolu. U pozadini desno vide se još neka plovila, uključujući kinesku džunku i parobrod na kotač.

Drveni jedrenjak „General Domville”, nosivosti 1605 bruto tona, izgrađen je 1876. godine u brodogradilištu Cruickshank & Pittfield u gradu St. Johnu, za tzv. Ring Fleet,

¹ Zahvaljujemo svima koji su pomogli u realizaciji ovog rada; za pomoć u istraživanju zahvaljujemo: Tini R. McBriarty, asistentici kustosa, New Brunswick Museum; za prijevod: Petri Blažević, kustosici, Hrvatski pomorski muzej Split; za fotografije Mariju Javorčiću, Umjetnička akademija Sveučilišta u Splitu; za restauratorske radove: Mariani Benković, Split.

² Anthony Tibbles, *Illustrated Catalogue of Marine Paintings in the Merseyside Maritime Museum, Liverpool* (Wirral: Jones-Sands, 1999), 55-64.

³ Robert S. Elliot and Alan D. McNairn, *Reflections of an Era: Portraits of 19th Century New Brunswick Ships* (Saint John: New Brunswick Museum, 1987).

sl.3. *General Domville* pred lukom Hong Kong

vlasnik kojega je bio Zebedee Ring.⁴ Suvlasnik škvera James P. Cruickshank često je na brodovima flote Ring plovio kao kapetan pa je tako bio prvi zapovjednik i na „Generalu Domvilleu”. Vlasništvo nad brodovima u to je doba bilo organizirano na bazi 64 udjela. Prvobitni vlasnici, svi iz Saint Johna, bili su Zebedee Ring, trgovac (16 udjela); James Domville, trgovac (16 udjela); Charles George Turnbull, trgovac (8 udjela); James Frederick Cruickshank, brodograditelj (14 udjela); Gideon Prescott (8 udjela) i Susannah Robertson, udovica (2 udjela).⁵ Brod je nazvan po general-pukovniku Williamu Domvilleu, koji je rođen u engleskom Greenwichu 1817. godine. Od 1840-ih bio je zapovjednik britanskoga vojnog garnizona u Britanskom Hondurasu (današnji Belize), a nakon umirovljenja 1875. preselio se u Rothesay, New Brunswick.⁶ Preminuo je u studenom 1883. godine i pokopan je na groblju Fernhill u Saint Johnu. Bio je otac Jamesa Domvillea (1842. – 1921.), jednoga od glavnih dioničara broda.⁷

Kako 11. svibnja 1876. piše *New York Times* u rubrici „Marine Intelligence”, iz Courtenay Baya u luku grada Saint John 10. svibnja uplovio je novi jedrenjak – „General Domville”. Prema arhivskim podacima, na svoje prvo putovanje trebao je krenuti 7. lipnja, i to u luku Liverpool, kamo je trebao stići 7. srpnja.

Nakon smrti Zebedee Ringa, koji je umro 1878. godine u Liverpoolu, njegovu flotu preuzima Oliver Pittfield,⁸ suvlasnik škvera u kojemu je izgrađen „General Domville”, no preuzeti flotu u sumrak drvenog jedrenjaštva nije

bilo lako – Pittfield je 1888. godine bankrotirao. Osim što je bio dio Ring Fleeta, „General Domville” plovio je za Wright Brothers⁹ i Cruickshank, Gass & Co., da bi neko vrijeme bio i u vlasništvu samog Jamesa F. Cruickshanka, koji ga je izgradio. Godine 1888. postaje dio Thomson Fleeta.

U svom plovidbenom vijeku „General Domville” odradio je trinaest velikih putovanja na kojima je dotaknuo brojne luke. Najbliže Jadranskome moru, na čijim se obalama čuva njegova slika u ulju, došao je uplovivši u luke zapadne Francuske, Belgije i Njemačke. Tijekom životnog vijeka broda zabilježeno je 45 prijenosa udjela, a posljednja transakcija navodi 18 vlasnika, od kojih je svaki posjedovao između jednog i osam udjela. Činjenice o vlasništvu, zapovjednicima i rutama nepoznate su za razdoblje od studenog 1883., kada brod stiže u francusku luku Le Havre, do veljače 1884., kada isplovlja iz Ardrossana u Škotskoj i kreće za Hong Kong. Vjerojatno je otplovio iz Le Havrea u Ardrossan po teret za Hong Kong. Datum dolaska u Hong Kong nepoznat je, ali vjerojatno je to bilo tijekom 1884. godine, kada je brod i naslikan. Sljedeća poznata luka bila je Liverpool, u koju je uplovio u kolovozu 1885. godine. Još jedno nepoznato razdoblje bilo je ono od veljače 1887., kada je brod stigao u Hamburg, do ožujka 1888. godine, kada je „General Domville” napustio Yokohamu.

Na posljednje putovanje „General Domville” krenuo je iz čileanske luke Taltal za New York 5. svibnja 1891., nakrcan teretom vune i nitrata, s kapetanom Jamesom

4 Esther Clark Wright, *Saint John ships and their builders* (Saint John: Published by the Author, 1976), 28.

5 Microfilm Shipping Registers, Saint John, New Brunswick, Vol. 273-283 (Archives & Research Library, New Brunswick Museum).

6 The Dumvilles of Hunton and other Dumville, Dunville and Domville families. <http://www.dumville.org/people/jd1778.html> (pristupljeno 26. listopada 2021.).

7 Dictionary of Canadian Biography. http://www.biographi.ca/en/bio/domville_james_15F.html (pristupljeno 26. listopada 2021.).

8 Wright, *Saint John ships and their builders*, str. 166-167.

9 Dictionary of Canadian Biography. http://www.biographi.ca/en/bio/wright_william_10E.html (pristupljeno 26. listopada 2021.).

sl.4. Slika *General Domville* prije restauracije, 2009.

A. Corbettom kao zapovjednikom. Od trenutka isplovljavanja više se za njega ni za posadu nikada nije čulo, registri su zatvoreni 4. prosinca 1891., a posadi je kao modra grobnica upisan Tih ocean.

Popis putovanja

1. Saint John – Liverpool, 7. lipnja – 7. srpnja 1876.
2. Liverpool – Bombay – Le Havre, 13. rujna 1876. – 11. siječnja 1877.
3. Le Havre – Cardiff, 8. – 19. studenoga 1877.
4. Cardiff – Rio de Janeiro – Callao – Huanillos – Antwerp, 1. prosinca 1877. – 22. veljače 1879.
5. Antwerp – Cardiff – Aden – Calcutta – Dunkirk, 3. svibnja 1879. – 10. kolovoza 1880.
6. Dunkirk – Cardiff, 26. kolovoza – 1. rujna 1880.
7. Cardiff – Karachi – Rangoon – Plymouth – Bremerhaven, 3. rujna 1880. – 6. prosinca 1881.
8. Bremerhaven – Penarth (Wales) – Rio de Janeiro – Newcastle (Australija) – San Francisco – Le Havre, 3. siječnja 1882. – 19. studenoga 1883.
9. Ardrossan – Hong Kong, 27. veljače 1884. – (datum dolaska nepoznat)
10. Liverpool – Wilmington – Valparaiso – Lobos – Hamburg, 15. kolovoza 1885. – 5. veljače 1887.
11. Yokohama – New York, 12. ožujka 1888. – (prije 2. prosinca 1888.)
12. New York – Melbourne – Newcastle (Australija) – Manila – Boston – Saint John, 2. prosinca 1888. – 21. srpnja 1890.
13. Liverpool – Cardiff – Rio de Janeiro – Talcahuano – Taltal, 18. kolovoza 1890. – (potonuo u Tihom oceanu, na putu za New York, u svibnju 1891.)

Poznati vlasnici broda

Zebedee Ring (Ring Fleet): lipanj 1876. – srpanj 1876.

Wright Brothers: rujna 1876. – listopad 1877.

Zebedee Ring (Ring Fleet): listopad 1877. – rujna 1880.

Cruickshank, Gass & Co.: rujna 1880. – listopad 1883.

James Frederick Cruickshank: listopad 1885. – veljača 1887.

William Thomson (Thomson Fleet): prosinac 1888. – svibanj 1891.

Poznati zapovjednici i razdoblja zapovijedanja

James Frederick Cruickshank, rođen u Saint Johnu, New Brunswick, lipanj 1876. – srpanj 1876.

William George Stanton, rođen u Saint Johnu, New Brunswick, rujna 1876. – 10. studenog 1883.

J. Jardalla, rođen u Aberdeenu, Škotska, 10. kolovoza 1885. – veljača 1887.

Henry A. Everett, rođen u Plymptonu, Nova Škotska, 10. prosinca 1888. – 20. srpnja 1890.

James A. Corbett, rođen u Londonderryju, Nova Škotska, 10. prosinca 1888. – svibanj 1891.

LITERATURA

1. Elliot, Robert S. and Alan D. McNairn. *Reflections of an Era: Portraits of 19th Century New Brunswick Ships*. Saint John: New Brunswick Museum, 1987.

sl.5. John Saunders Climo, 1833 - 1924
luka Saint John oko 1875. godine
albuminska fotografija na kartonu
New Brunswick Museum

2. Tibbles, Anthony. *Illustrated Catalogue of Marine Paintings in the Merseyside Maritime Museum, Liverpool*. Wirral: Jones-Sands, 1999.
3. Wright, Esther Clark. *Saint John Ships and their Builders*. Saint John: Published by the author, 1976.

Internetski izvori

1. Dictionary of Canadian Biography. http://www.biographi.ca/en/bio/domville_james_15F.html (pristupljeno 26. listopada 2021.).
2. Dictionary of Canadian Biography. http://www.biographi.ca/en/bio/wright_william_10E.html (pristupljeno 26. listopada 2021.).
3. Virtual Museum of Canada (<http://www.virtualmuseum.ca/>). Od 2021. godine portal je zamijenjen novim: <https://www.digitalmuseums.ca/vmc-decommissioned/> (pristupljeno 26. listopada 2021.). Podatci sa stare stranice nisu preneseni na novu te su sada nedostupni.
4. The Dumvilles of Hutton and other Dumville, Dunville and Domville families <http://www.dumville.org/people/jd1778.html> (pristupljeno 26. listopada 2021.).

Mikrofilm

1. Shipping Registers, Saint John, New Brunswick, Volumes 273-283 (Archives & Research Library, New Brunswick Museum)

Primljeno: 29. lipnja 2022.

“GENERAL DOMVILLE”: SAINT JOHN – HONG KONG – SPLIT SAILING

The Fine Art Collection of the Croatian Maritime Museum Split holds a portrait of a three-masted sailing vessel *General Domville* which played an important role in New Brunswick's mari-

time history. The ship depicted in this painting never sailed to the Mediterranean, let alone to the Adriatic. There are no details of the circumstances under which this artwork arrived in Split, but we assume its status as a museum object dates to the 1930s and it's connected to the former Adriatic Guard Maritime Museum (Pomorski muzej Jadranske straže).

Since the painting was in poor condition a restoration project was carried out in 2009 that enabled a through study of the artwork. Name of the vessel was the only firmly established fact at the beginning, but further research in the following years provided additional information regarding the voyages of the vessel. It was the cooperation between the Croatian Maritime Museum Split and the New Brunswick Museum from Canada in 2021 which allowed the story of the General Domville to be finally wrapped up.

The artwork called „The ship *General Domville* in Hong Kong Harbour“ is not signed, however it bears great resemblance with the works of the Chinese School (sometimes referred to as Indo-Chinese or Anglo-Chinese School) dedicated to ship portraiture. Representatives were marine painters of Chinese heritage who worked in ports of India, China and other parts of Asia between approximately 1850 and 1910 and were often commissioned by North American and European shipowners and mariners.

The painting is attributed to Pun Woo, a painter who worked in Hong Kong, and is dated to 1884. The wooden sailing ship *General Domville* was built in 1876 in the Cruickshank & Pittfield shipyard in Saint John, New Brunswick (Canada), as part of the Ring Fleet owned by Zebedee Ring.

The vessel owed its name to Lieutenant General James William Domville, who was born in the English town of Greenwich in 1817. From the 1840s onward Domville commanded garrison troops in the British Honduras (now Belize), moving to New Brunswick upon retirement. On May 5th 1891, the *General Domville* set sail from the port of Taltal, Chile, for New York. It was her last journey. After leaving Taltal she and her crew members were never heard of again. Her records were closed on December 4th 1891 and under her crew's resting place was written, “Pacific Ocean”.